

Οι Τρεις Ιεράρχες

Η εκκλησία μας συνήθως, γιορτάζει τη μνήμη των αγίων της την ημέρα της επετείου του θανάτου τους που θεωρείται γενέθλιος ημέρα. Δεν συμβαίνει όμως το ίδιο στις 30 Ιανουαρίου. Δηλαδή την ημέρα αυτή δεν γιορτάζουμε τη μνήμη του θανάτου των τριών Ιεραρχών αλλά την κοινή γιορτή τους. Γιορτή κατά την οποία η Εκκλησία μας τιμά και συνεορτάζει τους τρεις μεγάλους Ιεράρχες της.

Η κοινή γιορτή τους

Την κοινή γιορτή των «τριών μεγίστων φωστήρων της Τρισηλίου Θεότητας?» καθιέρωσε και γιορτάζει αδιάκοπα από τον 11ο αιώνα μέχρι σήμερα η Ορθόδοξη Εκκλησία μας. Αφορμή για την καθιέρωση του συνεορτασμού των Τριών Ιεραρχών, ανεξάρτητα από την ιδιαίτερη γιορτή του καθενός, υπήρξε μια διένεξη μεταξύ των Χριστιανών. Αυτή ξεκίνησε από τη διαφωνία που υπήρχε ανάμεσα στους μορφωμένους άνδρες στην Κωνσταντινούπολη για το ποιος από τους Τρεις Ιεράρχες είναι ο πιο σπουδαίος. Αυτό έγινε την εποχή του Αυτοκράτορα Αλεξίου Κομνηνού (1081-1118). Οι Χριστιανοί είχαν χωριστεί σε τρεις διαφορετικές ομάδες. Έτσι δημιουργήθηκαν τρεις αντιμαχόμενες η μια την άλλη παρατάξεις, των Ιωαννιτών, των Βασιλιτών και των Γρηγοριτών. Το θέμα έπαιρνε επικίνδυνες διαστάσεις για τους Χριστιανούς. Τότε ο Μητροπολίτης Ευχαΐτων Ιωάννης ο Μαυρόπουλος πρότεινε να συσταθεί, κατά προτροπή των ίδιων των Τριών Ιεραρχών, τους οποίους είδε σε οπτασία, κοινή γιορτή και για τους τρεις, η οποία έγινε με ευχαρίστηση δεκτή από όλους τους Χριστιανούς. Έτσι καθιερώθηκε να γιορτάζεται στις 30 Ιανουαρίου η κοινή γιορτή των Τριών Ιεραρχών, τη μνήμη των οποίων τιμά η Εκκλησία μας και σέβεται ιδιαίτερα το ευσεβές πλήρωμα των πιστών της. Και δικαίως, διότι οι τρεις αυτές μεγαλώνυμες προσωπικότητες του Χριστιανισμού υπήρξαν πραγματικά μεγάλοι Ιεράρχες, ένδοξοι θεολόγοι, οικουμενικοί διδάσκαλοι, πρότυπα ποιμεναρχών, εξαιρετοι Πατέρες και κορυφαίες άγιες μορφές της Εκκλησίας μας.

Από την εποχή της Τουρκοκρατίας, ίσως και παλιότερα υπήρχε το έθιμο: η γιορτή των Τριών Ιεραρχών να θεωρείται και ως γιορτή της παιδείας. Σύμφωνα λοιπόν μ' αυτό το παλιό έθιμο η Σύγκλητος του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου των Αθηνών, αποφάσισε το 1841 η γιορτή των Τριών Ιεραρχών να θεωρείται και ως γιορτή των Ελληνικών Γραμμάτων.

Η άριστη και αρμονική σύνδεση των δύο γιορτών: των Τριών Ιεραρχών και των Ελληνικών Γραμμάτων ήταν τόσο πετυχημένη, όσο ήταν και η αρμονική σύζευξη της Χριστιανικής πίστεως με την Ελληνική μόρφωση που συνδυάζουν θαυμάσια ο Μέγας Βασίλειος, ο Γρηγόριος ο Θεολόγος και ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος.